ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Zdeňka Kühna, soudce Ondřeje Mrákoty a soudkyně Michaely Bejčkové v právní věci žalobce: **C. B. N.**, zast. advokátem JUDr. Martinem Köhlerem, Vysoká 149/4, Liberec, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, Nad Štolou 936/3, Praha 7 – Holešovice, za účasti osoby zúčastněné na řízení: **C. X. T.**, Budovatelů 3148/22, Jablonec nad Nisou, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 6. 2022, čj. OAM-15951-35/PP-2021, MV-185564/OAM-2021, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 10. 11. 2022, čj. 59 A 58/2022-76,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků ani osoba zúčastněná na řízení **nemají** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

[1] Ministerstvo vnitra zamítlo žádost cizince, rodinného příslušníka občana EU, o povolení k přechodnému pobytu na českém území, neboť existuje důvodné nebezpečí, že by mohl závažným způsobem narušit veřejný pořádek [§ 87e odst. 1 písm. f) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky]. NSS zde řeší jednak otázku, zda ministerstvo mohlo přihlédnout k již zahlazeným odsouzením cizince, jednak otázku, zda dostatečně odůvodnilo, proč tu je důvodné nebezpečí, že by cizinec mohl závažným způsobem narušit veřejný pořádek. Na obě otázky NSS odpověděl kladně.

I. Vymezení věci

[2] Žalobce je občan Vietnamu, který měl v Česku od března 1998 trvalý pobyt. Má tu mj. syna, narozeného v květnu 2003, který je českým státním občanem (v nynějším řízení

syn vystupuje jako osoba zúčastněná na řízení). Není pochyb o tom, že žalobce je rodinným příslušníkem občana Evropské unie. Trvalý pobyt byl žalobci zrušen v roce 2019, a to podle § 87l odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců, neboť žalobce byl opakovaně odsouzen za nejrůznější trestnou činnost. Proto správní orgán uzavřel, že žalobce závažným způsobem narušuje veřejný pořádek. Žalobce se proti rozhodnutí o zrušení trvalého pobytu marně bránil před správními soudy (srov. k tomu rozsudek NSS ze dne 14. 4. 2020, čj. 3 Azs 33/2020-40).

[3] Žalobce podal v září 2021 žádost o vydání povolení k přechodnému pobytu na území ČR. Tuto žádost ministerstvo vnitra zamítlo dne 27. 6. 2022 a stanovilo žalobci lhůtu k vycestování z území ČR v délce 35 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí. Ministerstvo přihlédlo k bohaté žalobcově trestní minulosti (trestné činy nejrůznější povahy) a dovodilo důvodné nebezpečí, že by žalobce mohl závažným způsobem narušit veřejný pořádek [§ 87e odst. 1 písm. f) zákona o pobytu cizinců]. Proti rozhodnutí ministerstva se žalobce bránil žalobou u krajského soudu. Krajský soud však žalobu zamítl a ve všech sporných bodech dal za pravdu ministerstvu.

II. Shrnutí argumentů kasační stížnosti a vyjádření žalovaného ministerstva

[4] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (stěžovatel) kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Stěžovatel v prvním okruhu námitek obsáhle kritizuje, že soud ho označil za recidivistu, byť většina jeho trestných činů již byla zahlazena. S odkazem na judikaturu stěžovatel vysvětluje, že zahlazení odsouzení, resp. zákonnou fikci, že se na dotyčného hledí, jako by nebyl odsouzen, je třeba analogicky aplikovat ve prospěch obviněného i při ukládání správních trestů. Ministerstvo postupovalo v rozporu se zákonem, neboť nezohlednilo fikci neodsouzení stěžovatele, jak nepřímo vyplývá z § 174 odst. 1 zákona o pobytu cizinců.

[5] V druhém okruhu námitek stěžovatel upozorňuje, že krajský soud nedostatečně posoudil, zda za daného skutkového stavu představuje stěžovatel hrozbu závažného narušení veřejného pořádku. Krajský soud se prý nezabýval tím, zda stěžovatel představuje skutečné, aktuální a dostatečně závažné ohrožení některého základního zájmu společnosti v souladu s požadavky směrnice 2004/38/ES, ale automaticky vycházel (stejně jako ministerstvo) pouze z odsouzení stěžovatele za trestnou činnost.

[6] Ministerstvo navrhuje kasační stížnost zamítnout. V detailech opakuje závěry ze svého rozhodnutí a souhlasí s napadeným rozsudkem krajského soudu. Na vyjádření ministerstva ještě reagoval stěžovatel, který mj. upozornil, že nyní v Česku pobývá zákonně v rámci lhůty určené k vycestování. Současně doložil usnesení Okresního soudu v Jablonci nad Nisou, podle něhož se ve vztahu k poslednímu trestu z roku 2018 osvědčil.

[7] Syn stěžovatele, který v soudním řízení vystupuje jako osoba zúčastněná, se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[8] Kasační stížnost není důvodná.

[9] V následujících dvou částech NSS zhodnotil dvojí skupinu argumentů, které stěžovatel v kasační stížnosti přinesl. Zaprvé, NSS se věnoval otázce, jaký význam měla pro rozhodování ministerstva ta skutečnost, že většina odsouzení byla již zahlazena [kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a), d) s. ř. s., část **III.A.**]. Zadruhé, NSS posoudil, zda ministerstvo dostatečně vyhodnotilo otázku, zda z jednání stěžovatele plynou okolnosti zakládající důvodné nebezpečí, že by mohl závažným způsobem narušit veřejný pořádek [§ 103 odst. 1 písm. a), b) s. ř. s., **III.B.**].

III.A. *Ministerstvo mohlo přihlédnout též k těm odsouzením, která byla zahlazena*

[10] V prvém okruhu námitek stěžovatel kritizuje, že ministerstvo ani soud nevzaly na zřetel zahlazení jeho předchozích potrestání.

[11] Stěžovatel má jistě pravdu, že v trestním právu má zahlazení odsouzení důležité následky. Především platí, že k odsouzení, o němž platí zákonná fikce zahlazení, a které tedy právně neexistuje, nelze přihlížet při výměře trestu v žádné souvislosti a nelze ji hodnotit v rámci jakéhokoli kritéria rozhodujícího pro výměru trestu, např. jako přitěžující okolnost recidivy (takto usnesení NS ze dne 24. 7. 2018, sp. zn. 5 Tdo 93/2018, bod 35, s citací starší judikatury, včetně zprávy trestního kolegia NS ČSSR ze dne 4. 4. 1974, sp. zn. Tpjf 28/73, č. 10/1974 Sb. rozh. tr.). Tyto závěry judikatura přiměřeně přebírá též pro správní trestání (viz např. stěžovatelem správně cit. rozsudek NSS ze dne 6. 9. 2018, čj. 7 As 86/2018-38, bod 38).

[12] Na druhou stranu platí, že správní orgány při posouzení závažného narušení veřejného pořádku mohou přihlížet i k zahlazeným odsouzením. Rozhodování o pobytových titulech není správním trestáním, zamítnutí žádosti o trvalý či přechodný pobyt není správním trestem. Ačkoli tedy bylo odsouzení zahlazeno, nebrání to správnímu orgánu v tom, aby totéž jednání hodnotil pro účely řízení o pobytové žádosti jako závažné porušení veřejného pořádku. Zahlazení odsouzení nenastoluje fikci, že se čin, skutek nestal. Pouze se na pachatele hledí, jako by nebyl odsouzen (blíže k tomu rozsudek NSS ze dne 26. 11. 2020, čj. 1 Azs 302/2020-45, bod 22, s citací starší judikatury).

[13] Nic jiného neplyne ani z § 174 zákona o pobytu cizinců, na který upozorňuje stěžovatel. Toto ustanovení sice definuje trestní zachovalost, ovšem hypotéza § 87e odst. 1 písm. f) zákona o pobytu cizinců s trestní zachovalostí nepracuje. Neplatí tedy jednoduchá úměra, že je-li cizinec trestně zachovalý, jen proto nemůže představovat nebezpečí ve smyslu § 87e odst. 1 písm. f) zákona o pobytu cizinců. Nic tedy nevylučuje, aby i trestně zachovalý cizinec mohl být posouzen jako někdo, jehož trestní minulost zakládá důvodné nebezpečí, že by mohl *závažným způsobem narušit veřejný pořádek*.

[14] Ostatně ani v trestním právu není zahlazené odsouzení bez významu. Fikce neodsouzení pachatele podle ustálené trestní judikatury nebrání tomu, aby soud při hodnocení osoby pachatele přihlížel ke skutečnosti, že pachatel v minulosti již spáchal skutek, který zakládal trestný čin, a „*vyvodil z této skutečnosti příslušné závěry z hlediska sklonu pachatele k trestné činnosti, jeho vztahu ke společenským hodnotám chráněným trestním*

zákonem, možnosti nápravy apod. Skutečnost, že pachatel spáchal skutek, který má znaky trestného činu, a skutečnost, že byl za tento skutek soudem pravomocně odsouzen, jsou totiž dvě rozdílné skutečnosti (události) objektivního světa (objektivní reality), přičemž prvně uvedenou skutečnost není možné zahladit, neboť zahlazení, resp. fikce zahlazení, se vztahuje jen k vlastnímu odsouzení“ (viz již cit. usnesení 5 Tdo 93/2018, bod 36, s citací starší judikatury).

[15] Ministerstvo ani soud tedy nepochybily, pokud přihlédly k předchozím potrestáním stěžovatele, byť samotná odsouzení již byla zahlazena.

[16] Stěžovatel dále kritizuje, že krajský soud nepřihlédl k tomu, že v okamžiku rozhodnutí krajského soudu byla již zahlazena všechna odsouzení. Ani zde však nelze se stěžovatelem souhlasit, neboť z § 75 odst. 1 s. ř. s. jasně plyne, že soud při přezkumu rozhodnutí vychází ze skutkového stavu, *který tu byl v době rozhodování správního orgánu* (zde červen 2022). Pro použití pravidla uvedeného v § 75 odst. 1 s. ř. s. je bez významu, že v nynější věci nebylo možno proti rozhodnutí ministerstva podat odvolání. Ze stejného důvodu nemohl k rozhodnutí okresního soudu ze dne 14. 11. 2022 o tom, že se stěžovatel osvědčil, přihlédnout ani NSS.

III.B. *Ministerstvo dostatečně vysvětlilo použitelnost § 87e odst. 1 písm. f) zákona o pobytu cizinců ve světle všech individuálních okolností tohoto případu*

[17] Stěžovatel dále kritizuje, že soud ani ministerstvo dostatečně neprokázaly, že stěžovatel může závažným způsobem narušit veřejný pořádek ve smyslu § 87e odst. 1 písm. f) zákona o pobytu cizinců. Závěr ministerstva prý byl paušální a jen mechanicky vyšel z předchozích potrestání za trestnou činnost.

[18] Předpoklady pro použití § 87e odst. 1 písm. f) zákona o pobytu cizinců, tedy „důvodné nebezpečí“, že by stěžovatel mohl *závažným způsobem narušit veřejný pořádek*, jednoznačně míří do budoucnosti. Nejde o sankci za jednání, kterého se stěžovatel dopustil v minulosti, ale o prevenci před tím, že by v budoucnosti dále ohrožoval veřejný pořádek. Stěžovatel v této souvislosti správně poukázal na to, že již samotná směrnice 2004/38/ES[1] zakazuje, aby při zamítnutí žádosti o pobytový titul z důvodu ohrožení veřejného pořádku ministerstvo jen jednoduše odkázalo na předchozí potrestání cizince (čl. 27 odst. 2 směrnice stanoví, že opatření *přijatá z důvodů veřejného pořádku nebo veřejné bezpečnosti musí být v souladu se zásadou přiměřenosti a musí být založena výlučně na osobním chování dotyčné osoby. Předchozí odsouzení pro trestný čin samo o sobě přijetí takových opatření neodůvodňuje. Osobní chování dotyčného jednotlivce musí představovat skutečné, aktuální a dostatečně závažné ohrožení některého ze základních zájmů společnosti. Odůvodnění, která přímo nesouvisí s dotyčnou osobou nebo souvisejí s generální prevencí, nejsou přípustná*.). Nic takového se však v nynějším případě nestalo.

[1] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS. Úř. věst. L 158, 30.4.2004, s. 77-123, zvláštní vydání v českém jazyce: Kapitola 05 Svazek 005 s. 46-61.

[19] Pokud směrnice říká, že předchozí odsouzení pro trestný čin „samo o sobě“ neumožňuje mj. zamítnout žádost o přechodný pobyt, jistě to neznamená, že k předchozímu odsouzení nelze přihlížet. Znamená to již naznačené, totiž že při analýze minulých trestných činů cizince třeba hledět do budoucnosti a zaměřit se na otázku, zda cizinec aktuálně představuje nebezpečí, že naruší závažným způsobem veřejný pořádek. Ze znění čl. 27 odst. 2 směrnice 2004/38 vyplývá, že opatření přijatá z důvodů veřejného pořádku se musí zakládat výlučně na osobním chování cizince. Směrnice podmiňuje každé takové rozhodnutí tím, že osobní chování představuje skutečné a aktuální ohrožení některého ze základních zájmů společnosti, což zpravidla znamená, že se u dotyčného jednotlivce předpokládá, že se takto bude chovat i v budoucnu (takto např. rozsudek SDEU ze dne 13. 7. 2017, *E*, C-193/16, EU:C:2017:542, body 22 a 23).

[20] Ministerstvo vyšlo při zamítnutí stěžovatelovy žádosti o povolení k přechodnému pobytu především z toho, že stěžovatel

- **v červnu 1995** prodával sportovní oblečení označené jako ADIDAS a NIKE, byť se nejednalo o originální výrobky uvedených firem, čímž se dopustil trestného činu porušování práv k ochranné známce, obchodnímu jménu a chráněnému označení původu dle § 150 odst. 1 zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona, za což byl odsouzen k peněžitému trestu a trestu propadnutí věcí (trestní příkaz OS v Semilech ze dne 20. 11. 1995),
- **v červenci 2014** jako provozovatel a obsluha herny vnikl do pokladny výherního automatu a odcizil z ní částku 90 tisíc Kč, čímž se dopustil přečinu krádeže spáchané vloupáním podle § 205 odst. 1, písm. a), b), odst. 3 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, za což byl odsouzen k podmíněnému trestu odnětí svobody (trestní příkaz OS v Jablonci nad Nisou ze dne 14. 5. 2015),
- **v srpnu 2014** jako provozovatel a obsluha baru na dvou terminálech opakovaně vsázel bankovky v různých hodnotách a když vsazené peníze prohrál, za pomoci speciálního klíče vždy vsazené bankovky z terminálu vybral a znovu vsadil, čímž vytvořil provozovateli terminálů škodu více než 300 tisíc Kč. Dopustil se tak přečinu podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 3 trestního zákoníku, za což byl odsouzen k podmíněnému trestu odnětí svobody (trestní příkaz OS v Jablonci nad Nisou ze dne 11. 4. 2016),
- **v prvních osmi měsících roku 2014** neodvedl jako provozovatel herny adekvátní část tržeb v částce bezmála 400 tis. Kč, čímž se dopustil přečinu zpronevěry podle § 206 odst. 1, odst. 3 trestního zákoníku, za což byl odsouzen k podmíněnému trestu odnětí svobody (rozsudek OS v Jablonci nad Nisou ze dne 21. 4. 2017),
- **v září 2017** jako řidič osobního vozu nedal na přechodu pro chodce přednost chodkyni, kterou srazil, způsobil jí těžkou újmu na zdraví a z místa nehody ujel, aniž chodkyni poskytl pomoc, čímž spáchal přečin těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 odst. 1, 2 trestního zákoníku a přečin neposkytnutí pomoci řidičem dopravního prostředku podle § 151 trestního zákoníku, za což byl odsouzen k podmíněnému trestu odnětí svobody za současného vyslovení dohledu úředníka Probační a mediační služby a k trestu zákazu činnosti spočívajícímu v zákazu řízení motorových vozidel na dobu 4 let (trestní příkaz OS v Jablonci nad Nisou ze dne 18. 9. 2018).

[21] NSS chválí ministerstvo, že první trestný čin, který stěžovatel spáchal ještě v minulém století, uvedlo jen pro ilustraci, významněji však jím dále neargumentovalo. Větší problémy stěžovateli přinesla až trestná činnost, kterou páchal v letech 2014, a zejména v roce 2017. Ministerstvo správně zdůraznilo celkovou majetkovou škodu, kterou stěžovatel způsobil majitelům hracích automatů (bezmála 800 tis. Kč). Správně též upozornilo, že stěžovatel v září 2017 nejenom způsobil dopravní nehodu (srazil ženu na přechodu pro chodce), ale především vážně zraněné ženě neposkytl první pomoc. Namísto toho z místa nehody ujel. Ministerstvo též správně vyzdvihlo, že frekvence trestné činnosti

stěžovatele v druhé dekádě tohoto století narůstala a trestná činnost se stávala závažnější. Neposkytnutí první pomoci vážně zraněné osobě, kterou stěžovatel srazil v důsledku hrubého porušení povinností řidiče, je zcela jistě nejzávažnějším z trestných činů, kterých se stěžovatel dopustil (trest za tento trestný čin nebyl ještě v okamžiku rozhodování ministerstva ani vykonán – srov. k tomu též bod [16] shora, kde NSS vysvětlil, proč nesměl krajský soud přihlédnout k vykonání a zahlazení odsouzení za tento trestný čin, k němuž došlo až po vydání rozhodnutí ministerstva).

[22] Závažnosti těchto skutečností se věnoval NSS již v předchozí stěžovatelově věci, kde se jednalo o zrušení trvalého pobytu, a to v rozsudku ze dne 14. 4. 2020, čj. 3 Azs 33/2020-40 (ústavnost tohoto rozhodnutí nezpochybnil ani Ústavní soud, viz usnesení ze dne 18. 8 2020, sp. zn. IV. ÚS 1653/20). NSS vysvětlil, že stěžovatel páchal převážně úmyslnou trestnou činnost opakovaně, dokonce ještě v době, kdy s ním již bylo vedeno řízení o zrušení povolení k trvalému pobytu. V tomto světle tak není rozhodující, že stěžovateli nebyl uložen nepodmíněný trest odnětí svobody, neboť jen tato okolnost sama o sobě nesvědčí o nízké intenzitě jeho trestné činnosti (3 Azs 33/2020, bod 20). Trestná činnost posuzována jako celek svědčí o tom, že stěžovatel vskutku představuje důvodné nebezpečí, že by mohl v Česku závažným způsobem narušit veřejný pořádek.

[23] Ministerstvo tedy zvážilo nebezpečí představované stěžovatelem komplexně, upozornilo na gradaci trestné činnosti, na zvyšování závažnosti trestných činů. Posuzování hrozby představované stěžovatelem nebylo povrchní. Při rozhodování ministerstva neuplynulo od posledního trestného činu ani pět let, trest ještě nebyl v době rozhodování ministerstva ani vykonán.

IV. Závěr a náklady řízení

[24] Kasační stížnost je tedy nedůvodná, proto ji NSS zamítl.

[25] Stěžovatel ve věci neměl úspěch, právo na náhradu nákladů řízení proto nemá. Ministerstvu nevznikly žádné náklady, které by se vymykaly z jeho běžné úřední činnosti. Osobě zúčastněné pak žádné náklady řízení nevznikly (§ 60 odst. 1 a 5 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 1. února 2023

Zdeněk Kühn
předseda senátu